

Милан Ђокић

ЧОВЕК И ПАС

Види, муну ме Приповедач

У кафану Ђердан улази Кизо са псом, рекло би се, једном цукелом. Али, убрзо ћете се уверити да није тако, проклети први поглед вара, и да је криву слику. Будите само стрпљиви. И власник пса, изгледа доста јадно, чак одбијајуће. И, опет, тај закључак ваших брзих, прекомерних погледа, вара такође, толико да после не вреди ништа. Човек је вижљаст, осредње висине, оних година кад бора додаје нову бору, на измаку каријере, и погодићете да се ради о боксеру, добром, вишеструком шампиону, званом борцу из многих рингова. Ушао је мало накривљеног десног рамена, вечита гард позиција, уочених очију, напета лица, обријане ћошкасте главе, и истог таквог расположења.

Напољу је прохладни новембар, кафана је полупразна, топла, утонула у сивило. Тек понеки гост по угловима густира своје пиће. Локал је близу пута који води до манастира и бање, па тако сврати понекад и већа група гостију.

– Види – муну ме лактом Приповедач. – Шта да видим? – Биће гужве. Дошао је нешто да направи. – Шта? – Ђути! Рећи ћу ти после.

Посматрали смо га нетремице, а он се без трептаја лако наклони Приповедачу: – Здраво, стари!

Тронтаста конобарица се одлепи од касирке и куварице и упути најпре питом поглед ка његовом столу, испрси се пред њим, а нама окрену, задњи нејасни део фигуре:

– Изволите – запева танко, гласно.

Из његовог мумлања, изгледа да није добро разумела, па Кизо зачкиљи и понови – Мућкалицу и десет сармица за мене и мог пријатеља, овде.

Конобарица одскочи. У платненим, меким ципелама, на којима су пете, са бојом чарапа, градиле два кромпира, наједном се заклатила. Рекла је нешто што љутну Киза. Лице му потамне и уз презриво стругање гласом, огласи се на исти начин.

– Ти конобари, не интересују ме да ли су кавалификовани, да ли су то или то, лепи, ружни, дебели, суманути, као да неће да разумеју оно што је поштовање госта, ма ко да је он и ма шпта да је наручио. Као да сам наручио одрезак од алигатора. И то да је на јеловнику и шта ти ја знам – имам право да наручим. Је л’ тако, пријатељу?

И овај, као да га је разумео, махну репом и њушку умилно упути њему. – Тако је – кажем ја.

Тако ја сањам на клуџи

Иде улицом, прича сам са собом, попекује: робијашка посла, отац швалер, мајка курва, пошто карта до Сарајева...

Надноси се над тобом: – Што ме гледаш, као да сам ти фамилију истребио... Не знаш ти, пријатељу, шта је самотничка туга, сам у четири зида, на четири ветра, а најбољи пријатељ овде – видиш га! Не уме да говори, а гледа ме, нетремице, и све разуме. Зашто бих га ја водио са собом? Морам на ланац, због народа и због полиције. Идем улицом и он са мном, маше репом као заставом. Највеселији је у парку, као и ја кад се пробудим на клупи у јутарњем руменилу, које пробија кроз гране високих јабланова... И у мени су ти били јабланови и једна река, плитка, провиди се шљунак, љеска се... И сад, још да ми је шум те реке. Сањам је понекад: као, ја дошао, а у кући, мајка ме гледа, и два млађа брата, без речи, сестрица у пеленама се расплакала.

Мајка: – Куд ми плашиш, дијете!

Привија га на груди, да га подоји, умирује га... Уморна, прене се, осмехне се, невољно, без речи. Прослови: – Напокон си дошао. А отац се, у углу, поднимио на лежају, украј ђеда, мота дуван, савија у новину, гракне: – По свијету си ходио, тукао се у рингу, дружио са алама и вранама, гдје си сада? Шта си зарадио? Јеси ли што донио? Макар жу-ту банку...

А дјед довикну, танко шуштећи, грлено: – Ено-де. И пса је довео. А онај први глас: – А шта ће друго? Ламбара довела ламбару.

Тако ја сањам на клупи, док се сунце пробија. А он ме лизне, по руци, знак да идемо даље, и презалогајимо нешто...

Слегнемо се ми у ресторан: он на једну, ја на другу столицу, а сто постављен, како треба, са сервијетама, па нек пробају да нас не послу-же. Платим поштено све што наручим. Нема код мене завијено у фо-

лију и намирисано, са машницом од креп папира, као за поклончиће дамицама и надувеним господичићима, од модерне феле. Ми смо друга сорта, од главе до пете, и од репа до њушке. Такви смо били на рингу, кад заузмемо прописан гард.

Реци му мој надимак

Ја сам ти ситан тип, по фамилији. Сви су моји ниског раста, само се један братучад изметнуо: голем, тромоткаш, ал неважно... Само ми је глас, ко из бачве, а волим понекад да причам, занесем се, не знам да станем. Био сам ти ћуталица, дуго година. А сад нисам. Знам да кажем, да не останем дужан. Не воле то људи, макар да си у праву. Не прозваше ме Комарац, бантамаш, који онако зу-зу, нешто танко и ситно, него ме прво прозваше Зунзар, а знаш кад ти тај зунзарин уђе у собу, онај опасан, све зуји дебелим зујем, сви искоче из собе, беже. А ако га дирнеш, он се устреми на тебе, као на рингу и цап! – нема пимплања. Заузми гард, пријатељу, изађи на среду. Не гледај на моју конституцију. Неки ме зломисленици назваше Пикља, ал није се дуго одржао тај надимак. Ја сам ти мршав, ко чачкалица, ал пипни, то је све од мишића и жила, све тврдо. Чак би могли да ме зову Коска, и то би ми приличило. А ја не волим ркете-мркете, да причају да сам себи сам дао тај надимак.

А и брз сам, нарочито кад узвратим, изненада, левим аперкатом. Ја сам левак, фајтер. Ти леваци су, кажу, најопаснији, задају ударац, кад се противник најмање нада, обарају на под. Гледа ме онај и мисли: овога ћу за час да средим, има да попије патос. А он већ у нокдауну, не може да се опасуљи шта га је снашло. Јеси ли чуо за Келаву? Тај тип себе тако представља: никакав на први поглед, онај око њега све: зу-зу, а он бубу, онај само зу-зу, а он једнако бу-бу, а гард, а ноге раде. И само га чека... И ја сам ти чекалица, тако и ја гледам. Гледам и чекам, наједанпут једно бу, и онај ко свећа, сложи се. Дохватио га леви аперкат. Судија ми диже руку увис, тренер ме грли, публика урличе, звижди у трансу. А ја после тога – ништа. Не смејем се. Озбиљан.

Утом стиже поручено јело. Конобарица поставља испред њега, а затим помера столицу, и поставља за пса на столицу, тањир са јелом и комад хлеба.

Кизо наједном дрекну: – Шта сам рекао! Је л' ти спаваш на ушима, сестро, или ти је сврака попила мозак. А затим тише и опасније: – Јесам ли рекао све за столом, прописно. И за њега, као и за мене.

Конобарица се бранила: – Али шеф је рекао... На столицу може...

– Где је тај шеф, та фуњара, да му ја кажем...

Дежмекасти шеф са лептир машном, као да је то чекао, појави се, спреман...

Кизо, увређен: – Јесам ли ја вама сто пута држао придику и ви нећете да угувите у ту вашу ћупу.

Дохвати га за кравату.

– Поштовање, тражим само поштовање, за мене и мог пријатеља – шеф устукну, промуца: – Ми то због других гостију.

– Слушај ти мене... Од гостију очекуј само аплауз.

Следећа сцена: Почињу да једу. Кизо све време непрекидно прича: – Само се ти, пријатељу наручакај, ми смо то поштено заслужили. Ни смо ли се помучили да одрадимо.